

***Funkcjonowanie dziecka ze spektrum zaburzeń autystycznych
w niemowlęctwie i wczesnym dzieciństwie (0 – 36 miesięcy).***

Autyzm jest zaburzeniem rozwoju. Wraz z dojrzewaniem i zdobywaniem nowych doświadczeń w funkcjonowaniu osoby autystycznej zachodzą zmiany, które wpływają na ekspresję symptomów. Muszą one być analizowane w kontekście normalnego przebiegu rozwoju. Ponadto zmiany zachodzące w obrazie klinicznym są zależne od wieku, inteligencji oraz płci dziecka (Denckla 1996, za: Pisula 2000).

Jak wskazują długofalowe badania nad zmianami w rozwoju, poziom umysłowy dzieci autystycznych nie zmienia się zasadniczo, w przeciągu kilku, a nawet kilkunastu lat. W miarę rozwoju dzieci, w większości przypadków, nadal spełniają kryteria diagnostyczne autyzmu. Objawy zaburzeń najczęściej w pełni manifestują się, gdy dziecko ma 2 -5 lat (Wing, 1997, za: Pisula 2000).

Zebranie informacji na temat badań dzieci autystycznych z grupy wiekowej 0 – 36 miesięcy nie jest łatwe. Dostępne dane najczęściej pochodzą z retrospektywnych ocen rodziców, analizy materiału video oraz medycznych, rutynowych badań kontrolnych dzieci 12-, 18-, 24-miesięcznych zawierają wiele niejasności (por. Pisula 2000).

Najczęstszymi deficytami występującymi w zachowaniu małych dzieci są: rzadkie próby nawiązania kontaktu wzrokowego, w sytuacjach, gdy dziecko nie potrzebuje pomocy; rzadkie współdzielenie uwagi (dotyczące skupienia uwagi oraz monitorowania przez dziecko uwagi kogoś innego); rzadkie dzielenie pozytywnych emocji; sztywność w zabawie; ograniczony kontakt wzrokowy i zubożona mimika twarzy, zwłaszcza w interakcjach z dorosłymi innymi niż matka.

Ponadto, może występować, ale znacznie rzadziej: brak „automatycznego” zainteresowania nieznanymi dziećmi; brak naprzemiennej zabawy z udawaniem z innymi dziećmi; brak zainteresowania starszym rodzeństwem. Powyższe informacje na temat zachowania dzieci można uzyskać od rodziców lub z obserwacji. U dzieci młodszych niż 18-miesięczne zgromadzenie tych informacji jest trudniejsze, natomiast u dzieci starszych różnice między dziećmi rozwijającymi się prawidłowo a wykazującymi zaburzenia w przebiegu rozwoju, stają się bardziej wyraźne. (Lord, 1993, za: Pisula 2000).

Jak podaje Jaklewicz (1993,1994; za: Bobkowicz-Lewartowska 2007), zachowaniami charakterystycznymi dla wczesnej postaci autyzmu (przed 12 miesiącem życia) bardzo wczesnie widoczne są zaburzenia kontaktu społecznego. Dziecko może nie wyciągać rączek do mamy, często preferuje wielogodzinne, samotne leżenie w łóżeczku, nie uśmiecha się na widok rodziców,

nie wykazuje oznak niezadowolenia, kiedy się oddalają. Niemowlę nie dąży do kontaktu z matką, a także czasem, aktywnie się przed nim broni (np. głośno płacze, gdy jest brane na ręce) lub jest całkowicie obojętne. U dzieci z późnym rozwojem autyzmu (po 12 miesiącu życia) występuje unikanie i wycofywanie z kontaktów społecznych, zarówno z matką, jak i innymi osobami z otoczenia.

*mgr Anna Pytel
wybrane fragmenty pracy podyplomowej
Diagnoza psychologiczna dziecka
z podejrzeniem autyzmu - studium przypadku*